

Chắc hẳn bạn trẻ đang luật pháp quốc tế sẽ đang vung hay sắp để là phải thuộc vào việc các tàu thuyền dân sự có tin hoạt động ở những nơi và theo cách thức họ muốn trong khuôn khổ các quy định hợp pháp quốc tế của mình hay không.



Cách tiếp cận hiện tại của M đối với việc chọn lợi sẽ gây nên vấn đề tiếp diễn tình hình của Trung Quốc ở Biển Đông đã thất bại. Hải quân M không đạt được những

mõc tiõu chính trõ dài hõn cõa viõc sõ đõng các hoõt đõng tõ do hàng hõi (FONOP) nhõm làm thay đõ đõng kõ thõi đõ mang màu sõc chõ nghõa xét lõi và hành vi hung hõng cõa Trung Quõc trong khu võc hay duy trì sõ cai trõ bõng luõt pháp quõc tõ. Tuy nhiên, thõt bõi cõa Mõ cho đõn giõ chõa phõi là kõt cõc cuõi cùng. Mõc dù sõ bành trõõng tại hõi cõa nhõng tiõn đõn trên mõt đõt và sõ hiõn diõn mang tính đe đõa cõa Trung Quõc trên Biõn õõng giõ đõy đã gia tõng đõng kõ so või khi Mõ bõt đõu các FONOP, nhõng võn còn thõi gian đõ cõu vãn tình hình trõõc khi các cõng đõng khu võc và quõc tõ hoõc công nhõn võ mõt chính trõ nhõng thành quõ phi nghõa cõa Trung Quõc, hoõc đõu hàng trõõc quan niõm theo chõ nghõa châu lõc cõa nõõc này võ chõ quyõn đõi või các vùng biõn. Viõc cõu vãn tình hình đòi hõi Mõ phõi có mõt quan đđm mõi võ bõn chõt cõt lõi cõa mõi đe đõa, xem xét lõi các nõ lõc hiõn tõi cõa nõõc này nhõm nhõn thõc đõõc tác đõng cõa chúng đõi või trõng tâm mang tính quyõt đõnh, và áp đõng nhõng bài hõc tõ lõch sõ không quá xa cõa chính nõõc Mõ vào viõc tõo đõng nhõng chiõn lõõc mõi và nhõng khõ niõm tác chiõn có thõ đõõc sõ đõng đõ giành thõ chõ đõng và đõt đõõc mõt cách hiõu quõ hõn mõc tiõu chính đõng cõa Mõ là duy trì quyõn tõ do trên biõn và pháp trõ trên phõm vi quõc tõ.

Chiõn lõõc gõm nhiõu hõõng cõa Trung Quõc nhõm thúc đõy các mõc tiõu mang màu sõc chõ nghõa xét lõi cõa nõõc này ã Biõn õõng - või nhiõu mõc đõ xung đõt khác nhau và trên nhiõu lõnh võc khác nhau - giõng või mõt con bõch tuõc đõng tõn công ã chõ nó kõt hõp nhiõu tuyõn nõ lõc diõn ra đõng thõi và đõc lõp, mà nõu riêng lõ thì có khõ nõng bõ đõng bõi, đõ gây bõi rõi và áp đõo bên phõng võ trõõc khi hõ có thõ đõa ra mõt phõn õng cõ kõt đõi või bên gây hõn mõt cách chi tiõt hay tõng thõ. Nhiõu ngõõi đã chú ý đõn nhõng thõc đõõc đõt ra bõi các nõ lõc bành trõõng lãnh thõ cõa Trung Quõc thông qua viõc cõi tõo tõ nhiên phõn đõt trên các cõu trúc đõa hình trên biõn do Trung Quõc chiõm đõng, và viõc nõõc này theo đõi õu thõ quân sõ cõc bõ bõng cách mõ rõng phõm vi chõng tiõp cõn/ngõn chõn xâm nhõp khu võc, bõng viõc xây đõng các cõ sõ không quân, hõi quân và tên lõa trên các cõu trúc đõo nhân tõo mõi cõng nhõ gia tõng sõ hiõn diõn cõa các lõc lõõng hõi quân lõu đõng tinh nhuõ thuõc Hõi quân Quân giõi phóng nhân dân. Tuy nhiên, võ cõ bõn, thành tõ mang tính quyõt đõnh và trõng tâm cõa cuõc võt lõn hiõn đõng diõn ra ã Biõn õõng là cuõc giao tranh giõa hai hõ thõng thõm quyõn pháp lý lõi trõ lõn nhau, đõ là chõ đõ cai trõ bõng luõt pháp quõc tõ hiõn tõi đõi đõu või tõ tõõng xét lõi mang màu sõc chõ nghõa châu lõc cõa Trung Quõc.

Mõt mõt là chõ đõ hiõn hành, bõ chi phõi bõi các nguyên tõc nõn tõng là quyõn tõ do trên biõn và đõt liõn chi phõi biõn, nhõ đã đõõc hõ thõng hóa trong Công õõc Liên hõp quõc võ Luõt biõn (UNCLOS) và phán quyõt cõa Tòa trõng tài trong võ Philippines kiõn Trung Quõc. Theo nhõng võn bõn pháp lý này, các khu võc bõ tranh chõp ã phõa Nam Biõn õõng chõ yõu sõ đõõc phân chia thành các Vùng đõc quyõn kinh tõ (EEZ) cõa Philippines, Viõt Nam, Malaysia, Indonesia và Brunei, või mõt

phõn nhõ cõa vũng biõn quõc tõ giõa chõng chõy xuyõn qua Vũng nguy hiõm. õi ngõõc lờ nguyõn trõng hõp phỏp quõc tõ này là tham võng lỏnh thõ mang màu sỏc chõ nghõa xỏt lờ cõa Trung Quõc và quan niõm cõa nõõc này võ chõ quyõn trõn biõn, phõnỏnh õu thõ cõa Trung Quõc või tõ cách mõt cõõng quõc chõu lỏc. Või nhõng ðõi hõi võ “chõ quyõn khõng thõ chõi cũ” ðõi või mõt vũng rõng lỏn cõa Biõn õõng nõm trong phõm vi “õõõng 9 ðõõn” và nhõng nõ lỏc nhõmỏp ðõt luõt phỏp trong nõõc cõa chõnh hõ ðõi või các tàu thuyõn và máy bay ði qua khu võc rõng lỏn ðó, Trung Quõc tìm cách phá bõ nguyõn tõc quyõn tõ do trõn biõn và nguyõn tõc ðõt liõn chõ phõi biõn ðõỏp ðõng các nguyõn tõc võ chõ quyõn trõn ðõt liõn ðõi või nhõng vũng biõn mà Trung Quõc thõm muõn. Do ðó, Trung Quõc khõng coi Biõn õõng là mõt khu võc chung toỏn cõu mà ðõi või nó, các quõc gia có thõ khõng ðõnh quyõn kiõm soát ở mõc ðõ hõn chõ ðõa trõn vũng ðõt gõn kõ do hõ chõm giõ, mà coi nó là “lỏnh thõ xanh” mà nõõc này có thõ mõt mình khõng ðõnh chõ quyõn, khõng ðõm xõa tõi nhõng vũng ðõt lỏn gõn ðó hay nhõng thõc tõ ðõa lý khỏc.

Trong lỏnh võc luõt phỏp quõc tõ, Trung Quõc ðã chõn cách can ðõ có chõn lỏc vào cõ chõ ðõõc quõc tõ công nhõn. Nõõc này phõ nhõn võ thõ cõa Tòa trõng tài trong viõc ðõa ra phỏn quyõt võ nhõng võ viõc ở Biõn õõng nhõ võ Philippines kiõn Trung Quõc, ðõng thõi ðõ trõnh nhõng hõ sỏ phỏp lý nhõm thúc ðõy lỏp luõn cõa nõõc này trong các khuõn khõ phỏp lý ðõõc công nhõn. Trung Quõc cõng là mõt bõn tham gia UNCLOS và do ðó công nhõn khỏi niõm EEZ 200 hõi lý cho chõnh mình (và quõ thõc ðã khõng ðõnh mõt cách thỏi quỏ quyõn cõp phỏp hoõc tõ chõi cõp phỏp cho các tàu thuyõn nõõc ngoỏi muõn ði qua EEZ cõa nõõc này) ðõng thõi vi phõm quyõn võ EEZ cõa các nõõc lỏng giõng cõa hõ bõng viõc nhõn mõnh “tuyõn bõ lỏch sỏ” trỏi phỏp luõt cõa nõõc này võ “chõ quyõn khõng thõ chõi cũ” ðõi või khu võc nõm trong “õõõng 9 ðõõn”. Tuy võy, bõt chõp ðõu ðõõc mõt sỏ nhỏ quan sỏt suy luõn là sỏ chõp nhõn chõ ít là mõt phõn cõa chõ ðõ cai trõ bõng luõt phỏp quõc tõ trõn biõn, Trung Quõc võ cõ bõn tìm cách ðỏnh bõi cõ chõ phỏp lý hiõn hỏnh bõng cách ếp buõc các bõn khỏc công nhõn trõn thõc tõ thõm quyõn trỏi phỏp luõt cõa mình, sỏ ðõng lỏc lỏõng thõc thi phỏp luõt trõn biõn või quy mõ lỏn và sỏ hiõn ðiõn ðỏn sỏ bỏn quỏn sỏ cõa mình ðõ quõy rõi và hõm ðõa ðỏn thõõng khõng có võ trang cõa các quõc gia lỏng giõng ðỏng tìm cách thõc hiõn các quyõn cõa hõ theo luõt phỏp quõc tõ ðõ tiõn hỏnh các hoõt ðõng kinh tõ trong vũng biõn quõc tõ hoõc trong các EEZ quõc gia cõa riõng hõ.

Mỏc dù ðõng lỏc này thõõng ðõõc mõ tõ bõng nhõng thuõt ngõ gõn nhõ ngoõi lai - “chõn tranh hõn hõp”, “sỏ gỏy hõn ở vũng xám” - song trõn thõc tõ, sỏ või nhõn nhõn bỏn ðõu, thỏc thõc tõ phỏa Trung Quõc quen thõc hõn nhiõu ðõi või các binh lỏnh, thõy thõ và chõnh khỏch Mỏ, ðõc biõt là nhõng ngõõi có kinh nghiõm trong các cuõc chõn tranh viõn chõnh gõn ðây ở Iraq và Afghanistan. Phỏa sau sỏ sỏp ðõt trõn biõn cõa Trung Quõc ðõ ngõy trang, nhõng hỏnh ðõng cõa nõõc này

trên Bi n ō ng c u thành m t cu c n i d y, nh m làm suy y u th m quy n h p pháp c a c h i n hành (UNCLOS) b ng vi c áp đ t th m quy n trái pháp lu t đ i v i các th y th và phi công dân s , c ng nh ng dân đ a ph ō ng thông qua nh ng l i đ e đ a ng m ng m và công khai v vi c s d ng v l c. Vi c ng i dân đ a ph ō ng ch p nh n đ Trung Qu c t t c đ o t các quy n l i h p pháp c a h - dù đó là nh ng hành vi xâm ph m EEZ đ o c công nh n c a đ t n o c h hay nh ng h n ch đ i v i quy n t do hàng h i và hàng không trong vùng bi n qu c t g n v i nh ng c n c m i đ o c xây d ng c a Trung Qu c - qua th i gian s h p pháp hóa nh ng hành đ ng t t c đ o t đó, mà k t qu cu i cùng s là s s p đ v th m quy n c a tr t t đ ng đ n.

B t ch p s b n h tr ō ng và s c m nh c a mình, vi c Chính ph Trung Qu c coi h th ng qu c t đ a trên các quy t c là m t s áp đ t hà kh c đ o c hình thành tr o c khi ō ng C ō ng s n Trung Qu c chi m m t gh trên bàn đàm phán ngo i giao, k t h p v i nh ng đ ng l c c a các chi n thu t mang tính c ō ng ép các bên khác ph i thu n theo quan đi m khác c a n o c này v s cai tr khi n Trung Qu c B i n ō ng tr thành m t phe n i d y v i quy mô nhà n o c ch ng l i tr t t th gi i t do do M l n h đ o.

M t s nhà bình lu n, đáng chú ý là Thomas Christensen t i Di n đ n chi n l o c hi n hành n m 2016, đã nói r ng M ch quan tâm đ n vi c b o v quy n t do hàng h i v quân s , ch không ph i v dân s . S là sai l m n u ti p nh n quan đi m này nh m t chính sách chính th c. Ch đ cai tr b ng lu t pháp qu c t s đ ng v ng hay s p đ là ph thu c vào vi c các tàu thuy n dân s đ a ph ō ng có t tin vào kh n ng ho t đ ng hàng ngày c a h ō nh ng n i và theo cách th c h mu n trong khuôn kh các quy n l i h p pháp qu c t c a h hay không. Vì các tàu thuy n và máy bay dân s đ a ph ō ng không có v trang ho t đ ng trong các khu v c b tranh ch p m t cách th ō ng xuyên h n nhi u so v i các tàu chi n c a M , nên chính kh n ng và s s n sàng c a ng i dân trong vi c xem nh hành vi qu y r i và nh ng s ki m ch phi pháp c a Trung Qu c đ i v i ho t đ ng hàng h i s quy t đ nh cu c tranh đ u gi a hai ch đ pháp lý đ ng đ i đ u nhau.

Không th g i cách ti p c n hi n t i c a M đ i v i v n đ Bi n ō ng, c th là mô hình FONOP hi n nay c a M , là m t chi n l o c hay m t chi n d ch, vì nó ch g m m t lo t hành đ ng r i r c, đ nh k kh ng đ nh quy n t do hàng h i và hàng không quân s c a M , mà h u nh không làm gì đ gi m b t s c ép th c s t vi c Trung Qu c làm xói mòn pháp tr trên bi n d o i hình th c nh ng hành đ ng t t c đ o t quy n t do hàng h i và hàng không dân s . Vi c c m t tàu chi n t i ho t đ ng trong ph m vi 12 h i lý xung quanh m t c u trúc đ a hình b tranh ch p trên bi n m i quý m t l n là m t ph ō ng th c hi u qu đ thông báo v m t pháp

Lý viéc M tái khong đnh quy n t do hàng hñi quân s c của mình hay không công nhñn m t tuyên b ch quy n b t h p pháp đñi vñi m t lãnh th c th , nhñng nhñng chuy n quá cñnh đó không có hi u qu trong khuôn kh r ñng l n h n, vì chúng v n mang tính t m th i. Quan tr ñng h n, chúng không có tác đ ñng đáng k t i hành vi c của các th y th và phi công dân s đ ña ph ñng, nhñng ng ñ i s m t l n n ña phi ch u s quy r i c của Trung Qu c ngay khi tàu M r i kh i khu v c. Nh c các nhà tuyên truy n Trung Qu c th ñng xuyên nh c nh th gi i b ñng nhñng l i khoe khoang sau các FONOP v vi c nhñng chi c khinh h m có nhi m v h t ñng c của Quân gi i phóng nhân dân đã xua đ u i các tàu khu tr c có hành vi xâm ph m c của M, M luôn b ñ đi. Vì chính dân th ñng cu i cùng s là nhñng ng ñ i quy t đnh chi n th ñng trong cu c chi n gi a các ch đ pháp lý, nên các FONOP c của M không th c s công kích chi n l c c của Trung Qu c là đ ña đ có đ ñc quy n ki m soát đñi vñi Bi n ñng. K t qu là Trung Qu c dung th cho các FONOP (n u không phi trong lu n đ i u công khai thì là trong hành đ ñng th c t) vì chúng không có hi u qu: Các FONOP c của M nh đ ñc ti n hành hi n nay thi u s c b n b , và do đó không gây ra m i đ ña mang tính chi n l c nào.

Theo các s quan c p cao c của M, các sân bay c của Trung Qu c đ ñc xây d ñng trên các bãi đá đ ñc gia c s là nhñng m c tiêu t ñng đñi s h trong m t cu c giao tranh toàn l c. Nhñng dù giá tr tác chi n c của chúng là gì trong m t tình hu ñng b t ng vñi c ñng đ cao, thì trong các k ch b n ch ña đ n m c chi n tranh, nhñng công trình này và nhñng v khí tinh vi đ ñc b trí trên đó v n có s c ñnh h ñng đáng k nh t. Trong nhñng môi tr ñng ch ña đ n m c phi s d ñng v l c này, chúng có th đ ña các th y th và phi công dân s không có v trang đ h không đ n quá g n nhñng vùng c t lỗi mà Trung Qu c tuyên b ch quy n và các trung tâm h u c n quân s c của n ñc này c các qu n đ o Tr ñng Sa và Hoàng Sa. Ch ñng nào cu c xung đ t gi a M và Trung Qu c còn di n ra đ ñi ng ñng m t cu c chi n tranh công khai, thì ch ñng đó m i đ ña th c s đñi vñi M, các đ ñng minh c của n ñc này và tr t t qu c t ña trên các quy t c đ ñc M ñng h s không đ n t vi c Trung Qu c m r ñng s hi n di n trên bi n và m ñng l i ch ñng ti p c n/ng n ch n xâm nh p khu v c c của n ñc này, mà đ n t cu c n i d y trên bi n, mà trong đó Trung Qu c tìm cách phát tri n nhñng đ i u ki n nh m l t đ h th ñng th m quy n hi n t i và áp đ t các quy t c và lu t l c của riêng h đñi vñi nhñng th y th và phi công đi qua các vùng bi n và vùng tr i mà n ñc này thêm mu n.

Th c s cñnh tranh vñi n ñc c n i d y c của Trung Qu c nh m giành quy n ki m soát trên th c t và có kh n ñng là quy n ki m soát h p pháp trong t ñng lai, M phi t duy và ho t đ ñng nh m t l c l ñng ch ñng n i d y o Bi n ñng, s d ñng t m ñnh h ñng c của mình đ ch ñng l i cu c n i d y c của Trung Qu c thông qua vi c b o v s hi n di n th ñng xuyên và liên t c h n nhi u c của các tàu thuy n và máy bay dân s đ ña ph ñng. N u M có th b o v thành công các tàu thuy n đó kh i

Sẽ can thiệp của Trung Quốc trong hoạt động của họ ở những khu vực này của Biển Đông, vốn nằm trong phạm vi của luật pháp quốc tế, và nếu Mĩ có thể hợp tác hóa thành công các hoạt động này với những nhóm tạo ra một nguyên trạng mới, thì Trung Quốc trên thực tế sẽ buộc phải tôn trọng quyền tự do hàng hải dân sự, và nếu lúc của họ đã có được chế quyền hợp pháp theo kiểu trên đất liền đối với Biển Đông sẽ phải hứng một đòn giáng nặng nề.

Một chiến dịch chúng nổi dậy trên biển như vậy sẽ không nhất thiết làm thay đổi toàn bộ cán cân quân sự ở Biển Đông, mà sẽ tiếp tục có lợi cho Trung Quốc về những cách gần với địa lý của nước này. Thách thức mà các lực lượng thực hiện việc chúng nổi dậy phải đối mặt sẽ là việc báo và quyền tự do hàng hải và luật pháp quốc tế tiếp tục trong yêu cầu hơn và quân sự ở địa phương. Ban đầu, điều này có lẽ dường như là trái với lợi thế, nhưng chúng nào Trung Quốc vẫn chưa sẵn sàng nổ súng để xua đuổi các lực lượng họ từng của Mĩ và do đó chấp nhận nguy cơ xảy ra một cuộc chiến tranh mang tính phá hoại cao cho dù quy mô một nhóm tàu dân sự dưới sự báo và của Mĩ, thì chúng đó sẽ một cân bằng các bên giữa các lực lượng tinh nhuệ tham chiến nhìn chung là không gây ảnh hưởng gì.

Với các phương pháp hoạt động đúng đắn, cam kết dành các nguồn lực đầy đủ những bên vững cho nhiệm vụ này, và ý chí quốc gia cần thiết để duy trì nỗ lực này trong một giai đoạn kéo dài - vì yêu cầu cần thiết của tất cả các cuộc chúng nổi dậy thành công không phải là quân sự, mà là thời điểm - một chiến dịch chúng nổi dậy trên biển ở Biển Đông đi kèm với hoạt động ngoại giao mạnh mẽ có thể đem lại chiến thắng cần thiết cho Mĩ và các lực lượng quân đội đồng minh cũng như trật tự quốc tế dựa trên các nguyên tắc mà họ báo và. Nỗ lực này sẽ đòi hỏi, trong số những điều khác, một tiến trình liên kết hoạch liên ngành, linh hoạt và có kết quả phải hợp với các đồng minh; khả năng kết hợp các phương tiện quân sự và chính trị nhằm chuẩn bị cho các phần khác nhau có thể có; và trên hết là giữ vững mục tiêu cho tất cả khi Trung Quốc nhận ra sẽ sáng suốt của việc chấp nhận quyền tự do trên biển vẫn đã làm lợi rất nhiều cho nước này trong 7 thập kỷ qua và tránh các hành động mang tính đe dọa. Việc này có thể một nhiệm vụ nặng, thậm chí là nhiệm vụ thập kỷ, song cuộc đấu tranh này sẽ là đáng trân trọng, được tiến hành vì một sự nghiệp có ý nghĩa sẽ còn đối với lợi ích quốc gia và quốc tế.

*Tiến sĩ Patrick M. Cronin là nhà biên tập cao cấp Chương trình Nghiên cứu Châu Á – Thái Bình Dương, Trung tâm An ninh Mĩ Mĩ (CNAS), nguyên là giám đốc Viện Nghiên cứu Chiến lược Quốc gia, Hội Học Quốc phòng. Hunter Stires là chuyên viên nghiên cứu tại Trung tâm Nghiên cứu Lịch sử Hàng hải John B. Hattendorf, Hội viên Hội chiến Mĩ, là Hội viên Liên kết Chiến lược Biển tại CNAS. Bài viết được đăng trên [**The National Interest**](#)*

Trn Quang (gt)